

Nezdice

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Přeštice

Nadmořská výška: 368 m n. m.

Počet obyvatel: 222

Adresa URL: www.obec-nezdice.cz

Okres: Plzeň-jih

GPS souřadnice: 49.531546N, 13.316569E

První pís. zmínka: 1243 (781 let)

PSČ: 334 01

Historie obce Nezdice

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1243. Samotná obec byla podle pověsti založena jistým Nezdou. Již v počátcích vsi stávala v severním sousedství dnešního kostela vladycká tvrz, jejíž pozůstatky byly zřetelné ještě v polovině 19. století. V polovině 13. století opat řádu sv. Benedikta v Kladruzech Reiner obnovil starobylé probošství, do kterého patřil i nezdický kostel sv. Prokopa, a obec pak zůstala pod duchovní správou kladrubských benediktýnů až do husitských válek.

Ve 14. století ves patřila do vlastnictví větve starého rodu Drslaviců ze Stropčic a Jinína. Ve druhé polovině 14. století je jako majitel vsi uváděn Černín z Ruchomperka s chotí Maruškou. Roku 1384 se Nezdice dostaly do rukou rodu Roupovských, když zdejší majetek zakoupil hofmistr pražského arcibiskupa Něpr z Roupova. Husitské války byly pro Nezdice velikou ranou. Husité v roce 1427 při tažení z Tachova obléhali Roupov a Jindřich z Roupova se raději obrátil podobením a vydal se s nimi podruhé obléhat město Plzeň. Během těchto událostí však byly Nezdice zcela zničeny a vylištěny a tím zde také zanikla samostatná duchovní správa.

Dalším majitelem panství se stává Jindřichův syn Hynek z Roupova. Ten žádného přímého potomka neměl a proto majetek předal svému synovci Janu II., který byl po roce 1476 královským hofmistrem a od roku 1485 vrchním zemským písařem. Jan II. své panství předal nejmladšímu synovi Janovi III., královskému radovi Ferdinanda I. Po Janově smrti roku 1540 získal roupovský majetek syn Volf, který se však vydal na zločinnou dráhu silničního lapky. Majetek nakonec převzal do svých rukou nejmladší Janův syn Adam. Za jeho správy se Nezdice konečně začaly znovu osidlovat, k roku 1564 zde byl zmiňován i mlýn. Roku 1573 si Adamovi synové celý majetek rozdělili. Nezdický díl přitom dostal Jan IV. Jeho syn Jan V. pak koupil roku 1586 od svých strýců zbytek roupovského panství a panství se tak znovu vrátilo pod správu jednoho majitele.

K roku 1592 jsou Nezdice v dochovaných materiálech znovu uváděny jako zpustlé. Jan V. z Roupova, řečený Nezdický, se po nákladné přestavbě roupovského hradu dostal do velkých finančních potíží, proto ves roku 1607 spolu s celým roupovským zbožím přešla v dražbě do držení Jana z Klenového a z Janovic na Žinkovech a Žitíně, císařského rady a českého vrchního zemského písaře. Jeho dědic, syn Vilém z Klenového, byl známý odporem k šířícímu se protestantství a své poddané násilně rekatolizoval. V této době již v Evropě zuřila třicetiletá válka, která do historie Nezdic znovu krutě zasáhla a ves byla opět zničena a opuštěna. V roce 1653 dostal Nezdice Vilémův syn Hartmann. Klenovští se zasloužili o opětné osídlení Nezdic a v Horních a Dolních Nezdicích postavili dva panské dvory. Jeho následovník František Hartmann pak roku 1702 roupovské panství prodal bavorskému šlechtici, císařskému polnímu maršálovi hraběti von Hauben, který tehdy byl již novým vlastníkem

sousedního panství v Červeném Poříčí.

Od roku 1676 máme v Nezdicích první záznamy o novém osídlení. K tomuto roku zde žilo 14 obyvatel a v obci je uváděna také krčma. Do roku 1700 počet obyvatel stoupl na 30, zmiňován je tu i mlýn.

Mlynářským rodem ve vsi byl od roku 1735 rod Prokopů. Josef Prokop nechal dokonce mezi mosty přes Úhlavu a přes mlýnský náhon postavit kapličku zasvěcenou sv. Prokopu.

Hrabě Jan Jiří z Haubenu spojil roupovské a sousední poříčské panství v jeden celek a tím se další osud Nezdic spojil s Poříčím na příštích 200 let. Po smrti hraběte v bitvě s Turky u Petrovaradína v roce 1716 přešel majetek do rukou jeho dcery Františky Augusty (*1697), provdané za hraběte Maximiliana Josepha I. Törringa z Jettenbachu. Během správy Törringů panství zažívalo období velkého rozvoje. Roku 1723 byla v Dolních Nezdicích dokončena přestavba dvora, v Horních Nezdicích byl založen ovčín. Ve dvacátých letech 18. století také proběhla přestavba zdejšího zchátralého gotického kostelíka do dnešní barokní podoby. V obci byly v této době i tři rybníky. Ty zanikly někdy pravděpodobně na počátku 19. století.

Za panství hraběčina syna Norberta Johanna Törringa z Jettenbachu se rozsáhlé panství kvůli vysokým dluhům dostalo až donucené správy. Sequestrem (nuceným správcem) se stal pan Kryštof, rytíř z Milachu. V roce 1763 pak majetek v exekuci kupuje Kliment František, kníže bavorský, vévoda v Horní Falci a falckrabí rýnský, který jej připojil k tzv. české skupině saských panství. Po jeho smrti panství přechází na Karla, falckraběte z Zweibrückenu a po něm se roku 1795 dostává do vlastnictví bavorského kurfiřta Maxmiliána Josefa, vévody z Zweibrückenu. Roku 1805 se nakonec panství dostává státní smlouvou do majetku habsbursko-lotrinského rodu na Jeho královskou Výsost arcivévodu Ferdinanda, který jej spolu s dalšími majetky v roce 1815 postoupil císaři Františkovi I., od kterého přešly do rukou Leopolda II. Habsburského a od něj do majetku následníka trůnu Ferdinanda I., korunovaného za českého krále Ferdinanda V. zvaného Dobrotivý, který však v bouřlivém roce 1848 abdikoval ve prospěch Františka Josefa I.

Ještě za správy Leopolda II. byla v Nezdicích založena jednotřídní obecná škola. Před rokem 1848 byla také zavezena rokle v Horních Nezdicích a podél nové cesty začaly vznikat domky panských a lesních dělníků. Roku 1862 zde byla nadací patrona Ferdinanda V. postavena nová fara a opraven, vybaven a finančně zajištěn byl také zdejší kostel. V této době byl v obci mlýn s pilou a cihelnou, kovárna a hospoda. Tehdy Nezdice jako obec školní i farní zažívaly období svého největšího rozkvětu, k roku 1863 čítají Dolní Nezdice 23 domů se 174 obyvateli, v Horních Nezdicích bylo 37 domů s 252 obyvateli. Většina zdejších obyvatel se živila hospodařením na propachtované půdě a prací na panském, část místních mužů pracovala také jako zedníci, tesaři, lesní dělníci, v obci byli i tři košíkáři.

Smutnou kapitolou v jinak úspěšné době byl pro Nezdice rok 1864, kdy zde udeřila epidemie cholery, které podlehl 7 lidí. Kraj během 19. století ještě postihlo ještě několik ničivých povodní, z nich asi nejhorší byla v roce 1889 - takzvaná Jánská povodeň po katastrofálním přivalovém dešti v okolí Měčina rozvodnila Kbelský, Příchovický a Třebýcinský potok a zanechala za sebou 50 obětí. I přesto se rozvoj obce nezastavil. V roce 1891 byl v Nezdicích založen Sbor dobrovolných hasičů. V následujícím roce byl na obecních pozemcích založen nový hřbitov, na kterém se dodnes pohřbívá. K roku 1900 počet v Dolních Nezdicích klesl na 106, v Horních jich však žilo již 331. V roce 1902 byl v Horních Nezdicích vybudován vodovod, v témže roce byla v Borovech zřízena železniční zastávka a v roce 1907 také poštovní úřad. Roku 1910 byl přes náhon postaven klenutý most, v příštím roce byla v Nezdicích založena kampelička. Zdejší farnost měla v tehdejší době na 800 farníků, do nezdicke školy docházelo

celkem 154 dětí. V obci svou činnost vykonávala Osvětová beseda, která se starala o kulturní život obce a mimo jiné také pořádala také oblíbená a žádaná divadelní představení.

Poklidný život v obci přerušil příchod první světové války. Z nezdecké farnosti narukovalo celkem 110 mužů, 12 mužů bojovalo jako legionáři na ruské frontě. Zpátky domů se jich nevrátilo 19. S postupujícími měsíci neustále rostl nedostatek a drahota, řada zdejších rodin podle kroniky dokonce trpěla hladem, válečná doba přinesla i rekvizici kostelních zvonů - avšak jedne se podařilo za pytlík mouky oběd a kuřivo zachránit. V roce 1917 navíc ještě obcí prošla epidemie španělské chřipky, která si vyžádala několik obětí a v březnu roku 1918 Dolní Nezdice postihl velký požár, při kterém lehlo po-pelem 9 domů. Jejich obnova pak byla ve válečné době velice složitá.

Konec války byl v obci přivítán s velkou úlevou. V roce 1921 tu byl odhalen „Památník vojínů osady nezdecké“ a po něm také obcí zřízený „Pomník svobody“ se jmény legionářů i padlých vojáků.

Ve 20. letech obec zažívá období nového rozkvětu. Hodně se budovalo, přestavovalo, mizely doškové střechy a dřevěná stavení. Ještě v roce 1919 byla v obci založena Dělnická tělocvičná jednota. V roce 1923 začíná vznikat nová část Dolních Nezdic směrem na Příchovice - Podlesí či takzvaná Pajzovna. Na zdejším mlýně, přestavěném v roce 1922, byla nyní provozována i elektrárna, která napájela mlýn i postupně se elektrifikující obec. V letech 1922-1924 byly v Horních Nezdicích vykopány 4 studny, které měly konečně vyřešit dlouholeté problémy s pitnou vodou. Na jaře roku 1925 byl vyhlášen zábor poříčského velkostatku pozemkovým úřadem za účelem parcelace. Ve stejném roce do Nezdic dorazil i symbol technického pokroku - první automobil. V následujícím roce se v první nezdecké chalupě ozval zvuk radiopřijímače. V roce 1929 byly v obci vysvěceny nové zvony sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého, pořízené sbírkou. V této době měly Nezdice 2 hostince a 4 obchody. Vedle Osvětové besedy tu ke kulturnímu životu přispíval také ochotnický spolek, mužský zpěvácký spolek a postupně tu působily i tři místní kapely.

V letech 1927-1932 bylo v Nezdicích postaveno 8 nových domů a 9 hospodářských budov. V roce 1929 bylo na jižním okraji katastru obce vybudováno pět vojenských betonových pevnůstek jako součást probíhající obranné linie. V roce 1938 pak byly zlikvidovány. Roku 1932 se obec dočkala opravy zanedbávané silnice z Nezdic na státní silnici. V této době kronikář uvádí, že mezi lidmi vládla „vlna spokojenosti a snášenlivosti všech občanů“. Poklidnou atmosféru však narušuje hospodářská krize, která na celou zemi doléhá v polovině 30. let. Všude vládla velká nezaměstnanost a všeobecná bída. Krize polevila až v roce 1937, tehdy již byli všichni nezdičtí opět zaměstnáni. V roce 1938 byl dřevěný most přes Úhlavu na cestě z Nezdic na státní silnici nahrazen mostem vybudovaným na železné konstrukci. Na jaře roku 1939 byla Československá republika obsazena německou armádou a vznikl protektorát Čechy a Morava. Během druhé světové války byli zdejší občané opět sužováni nedostatkem. Byl zavedený přidělový systém, dávky potravin a dalšího zboží se přitom neustále snižovaly. Lidé museli znovu odvádět nejrůznější předměty pro potřeby armády, v roce 1942 tak byly opět rekvírovány dva nezdecké zvony. Všude také vládl strach z hospodářských kontrol, před těmi však byli místní občané zpravidla včas varováni díky tehdejšímu starostovi Tomáši Kadlecovi. V roce 1942 bylo zatčeno 27 místních obyvatel - „kočovných komediantů“. Byli transportováni do tábora Lety u Písku, kde strávili 10 měsíců. Devět z nich se návratu nedožilo. Vězněno bylo během války i několik dalších nezdeckých obyvatel. I přes nacistický teror však život v obci pokračoval a i za války se v Nezdicích stavělo. V roce 1940 tak byl přes potok za mlýnem v Dolních Nezdicích zbudován betonový mostek, v roce 1941 proběhla výstavba obecní povrchové kanalizace, v příštím roce byla opravena střecha fary a kostela a zbudována

byla i nová lesní silnice z křižovatky Pískovec směrem na Jíno.

V neděli 6. května roku 1945 přinesli američtí vojáci 38. průzkumné eskadrony 2. pěší ("indiánské") divize V. sboru 3. armády generála George S. Pattona očekávanou svobodu. V obci propukly bujaré oslavy a 13. května se konala slavná mše s nevídanou účastí. Dne 22. května bylo v Nezdicích ubytováno 11 amerických vojáků, kteří hlídkovali v okolí. Po odsunu Němců odchází do pohraničí tři zdejší rodiny.

V obci se po válce znovu probouzí politický a společenský život, aktivní je tu opět osvětová beseda, hasičský sbor, ústřední rada odborů, Jednotný svaz českých zemědělců, Československý svaz mládeže, tělovýchovná jednota, ochotnický spolek a obecní knihovna. V roce 1947 byla obětí nacismu odhalena pamětní deska. V roce 1948 byla v Nezdicích zbudována kanalizace dešťové vody, ve stejném roce tu byl také otevřen obecní biograf a obec byla připojena na telefonní síť. V roce 1950 byla opravena hasičská zbrojnice a hasičům byla zakoupena nová motorová stříkačka.

V roce 1957 byla obec sjednocena z Horních a Dolních Nezdic na Nezdice. Ve stejném roce tu bylo založeno Jednotné zemědělské družstvo a proběhla generální oprava školy. V roce 1958 byl v obci zaveden rozhlas a JZD postavilo kravín. K roku 1960 měly Nezdice 91 popisných čísel a žilo tu 388 obyvatel. V tomto roce došlo ke sloučení JZD i MNV obcí Borovy, Nezdice a Vřeskovice, matriční obvod byl ve Švihově, okresem byly Nezdice klatovské a farností švihovské. Tím obec ztratila samosprávnou samostatnost. V roce 1960 se do Nezdic také z jáchymovských dolů vracejí amnestovaní političtí vězni. V roce 1964 byl založen později proslulý oddíl české házené při TJ Nezdice. V následujícím roce občané v „akci Z“ adaptují vlastními silami stavení čp. 11 na samoobsluhu.

V roce 1971 byla postavena úpravna vody pro obecní vodovod. V roce 1975 byla uzavřena nezdická škola a pro zajištění dopravy zdejších dětí do školy ve Švihově byla zřízena školní autobusová linka. Ve stejném roce také proběhlo sloučení JZD Borovy (včetně Nezdic) a JZD Červené Poříčí v jeden celek JZD „Nové Klatovsko“. V roce 1976 byly dokončeny práce na obecním vodovodu. K roku 1980 v Nezdicích žilo na 243 obyvatel. V roce 1990 došlo k opětovnému osamostatnění Nezdic jako obce a v listopadu téhož roku se konaly první volby do nového obecního zastupitelstva. V letech 1991 a 1992 byl v obci opraven kostel a školní budova.

